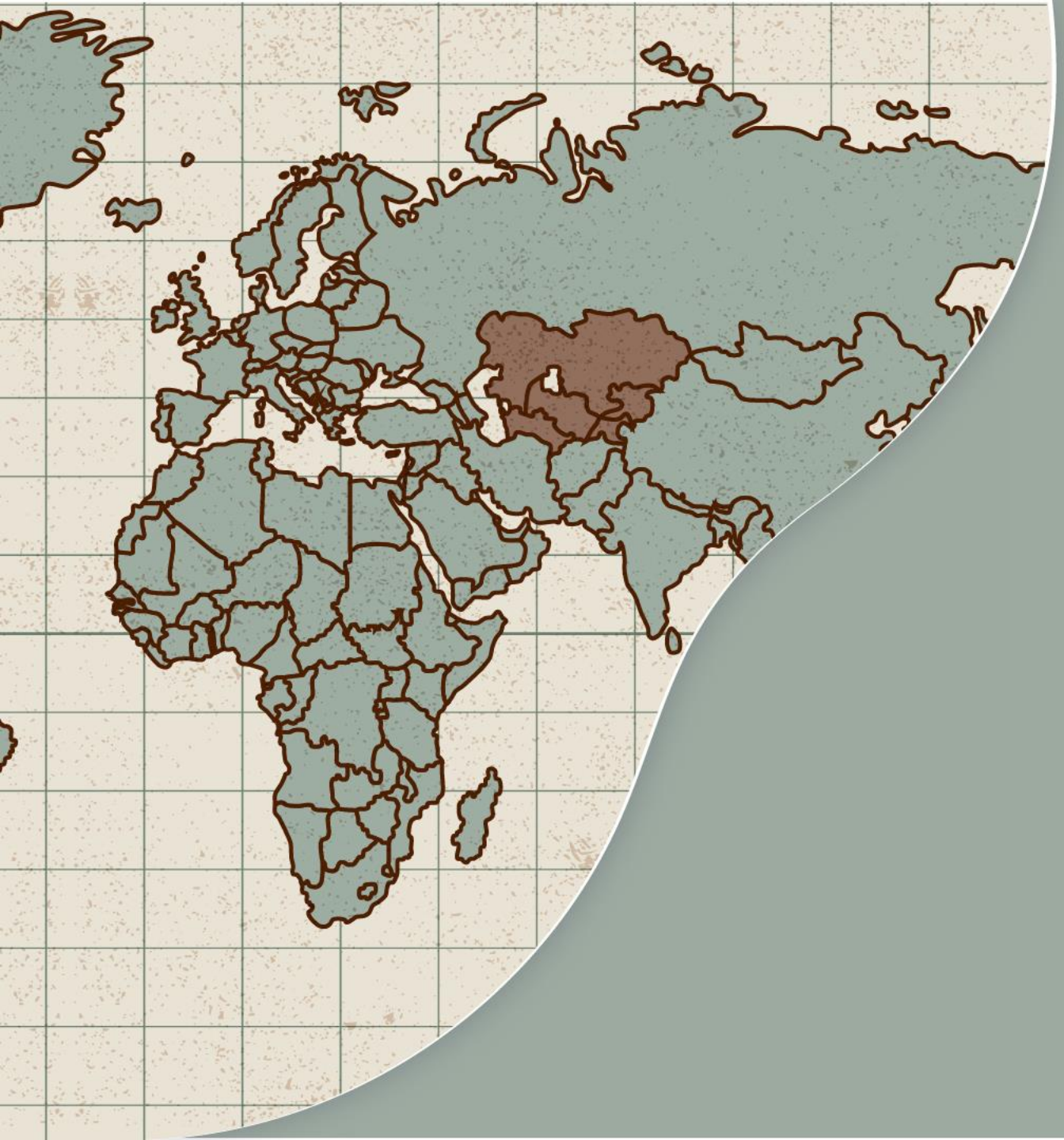
รายวิชา ประวัติศาสตร์

เรื่องที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลางที่มีผลต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการของภูมิภาคเอเชียกลาง

รหัสวิชา ส22104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ครูผู้สอน นิตยา จวบรัมย์

ทบทวน

ประเด็นความขัดแย้งในภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ยุคปัจจุบัน

ภูมิภาคเอเชียกลาง

แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของภูมิภาคเอเชียกลาง

ที่มา: ประเสริฐ วิทยารัฐ และคนอื่น ๆ. **หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 203 ทวีปของเรา**, 2544, หน้า 208.

ภูมิภาคเอเชียกลาง ตั้งอยู่ตอนกลางของทวีปเอเชีย

ทิศเหนือติดกับประเทศรัสเซีย

ทิศตะวันออกติดกับประเทศจีน

ทิศใต้ติดกับประเทศอัฟกานิสถาน อิหร่าน และตุรกี

ทิศตะวันตกติดกับทะเลดำ

ประเทศในเอเชียกลาง 8 ประเทศ

- คาซัคสถาน
- คีร์กีซสถาน
- อุซเบกิสถาน
- เติร์กเมนิสถาน
- ทาจิกิสถาน
- อาเซอร์ไบจาน
- จอร์เจีย
- อาร์เมเนีย

ลักษณะภูมิประเทศ

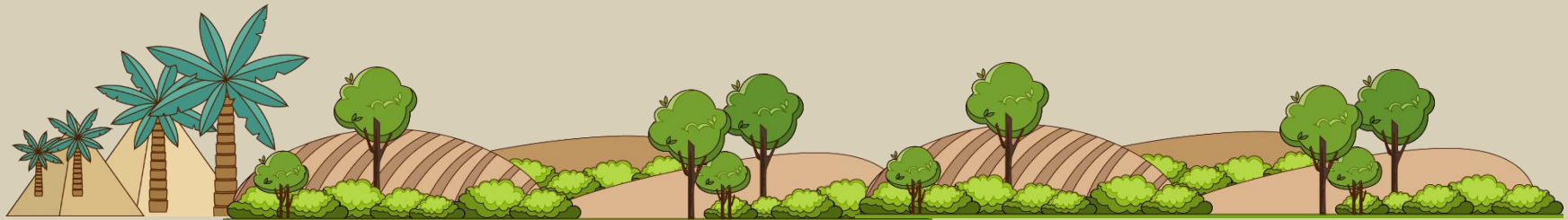
ลักษณะภูมิประเทศของเอเชียกลางแบ่งได้ 2 เขต ดังนี้

1. เขตเทือกเขาและที่ราบสูง
2. เขตที่ราบ

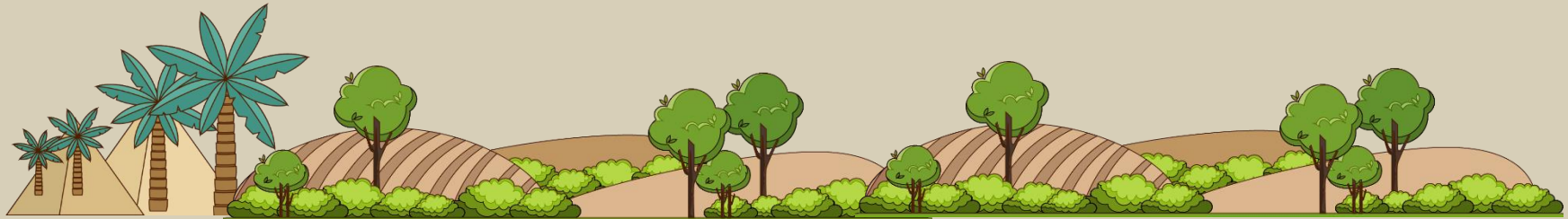
เขตเทือกเขาและที่ราบสูง

- เทือกเขาทางตะวันออกเป็นแนวภูเขาสูงที่ต่อเนื่องมาจากแนวเทือกเขาในเอเชีย ได้แก่ เทือกเขาเทียนชานและปามีร์ มียอดเขาสูงที่สุดคือ ยอดเขาคอมมิวนิสต์ อยู่ในประเทศ ทาจิกิสถาน
- เทือกเขาทางใต้ ได้แก่ เทือกเขาคอเคซัส ในประเทศ จอร์เจีย อาร์เมเนียและอาเซอร์ไบจาน

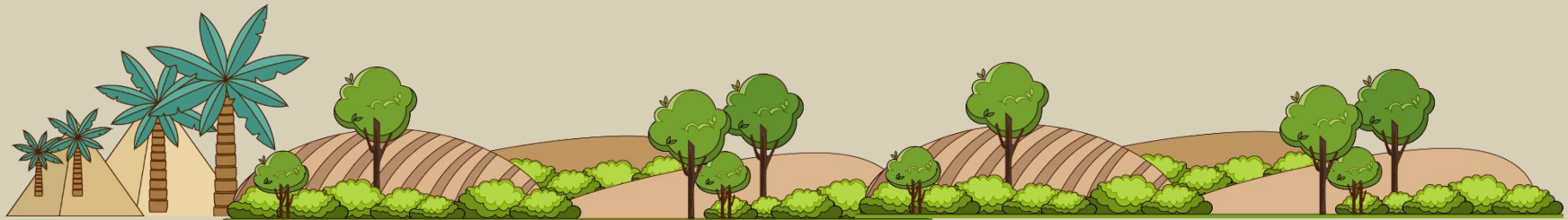
เขตเทือกเขาและที่ราบสูง

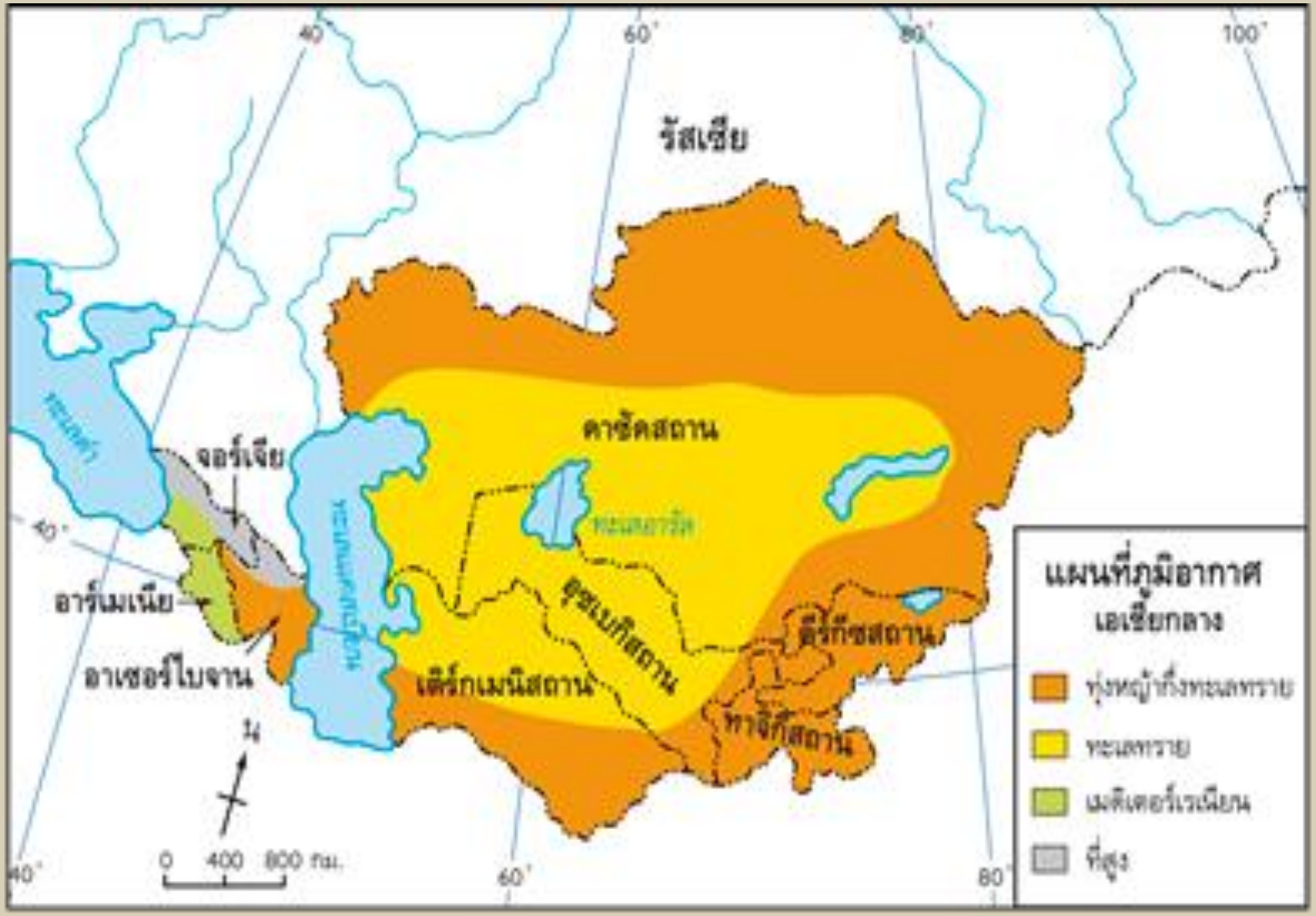
- ส่วนที่ราบสูง เป็นที่ราบสูงเชิงเขาลาดลงสู่ที่ราบและทะเลสาบแคสเปียนทางตะวันตก ได้แก่ ที่ราบสูงทางภาคเหนือและภาคตะวันออกในประเทศคาซัคสถาน อุซเบกิสถาน เติร์กเมนิสถาน และมีทะเลสาบบอลคาซ ซึ่งเป็นทะเลสาบบนที่ราบสูงอยู่ทางตะวันออกของภูมิภาคนี้

เขตที่ราบ

ได้แก่ ที่ราบที่อยู่ทางตะวันออกของทะเลสาบแคสเปียน เรียกว่า ที่ราบตูราน ในประเทศ คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน และเติร์กเมนิสถาน ซึ่งเป็นที่ราบต่อเนื่องมาจากที่ราบไซบีเรียในเขตที่ราบนี้มีทะเลสาบที่สำคัญคือ ทะเลสาบอูราล

แผนที่แสดงเขตภูมิอากาศของภูมิภาคเอเชียกลาง

ที่มา: National Geographic Society and Richard G. Boehm, **Glencoe world geography,** 2000, p. 297.

ภูมิอากาศของเอเชียกลางแบ่งได้ 4 เขต ดังนี้

1. เขตภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย (BS)
2. เขตภูมิอากาศแบบทะเลทราย (BW)
3. เขตภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (Cs)
4. เขตภูมิอากาศแบบที่สูง (H)

1. เขตอากาศแบบกึ่งทะเลทราย (BS)

หรือทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย
ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของ
คาซัคสถาน พืชพรรณธรรมชาติ
คือ ทุ่งหญ้าสเตปป์

ที่มา https://www.facebook.com/987600544606723/photos/pcb.987616874605090/987616817938429/?type=3&theater

เขตอากาศแบบทะเลทราย(BW)

ได้แก่ ทะเลทรายคีซิลคุม

ในประเทศอุซเบกิสถานและภาคใต้ของคาซัคสถาน ทะเลทรายคาราคุม ในเติร์เมนิสถาน ทะเลทรายทังคุม และทะเลทรายมูยุนคุม

ในคาซัคสถาน

ที่มา https://www.facebook.com/987600544606723/photos/pcb.987616874605090/987616817938429/?type=3&theater

เขตภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (Cs)

ได้แก่ ชายฝั่งทะเลดำของจอร์เจีย ชายฝั่งทะเลสาบแคสเปียนของอาเซอร์ไบจาน ชายฝั่งภาคใต้ของเติร์เมนิสถาน

ที่มา https://www.facebook.com/987600544606723/photos/pcb.987616874605090/987616817938429/?type=3&theater

เขตภูมิอากาศแบบที่สูง (H)

ได้แก่ เขตเทือกเขาในคีร์กีซ ที่สูงปามีร์ในทาจิกิสถาน

เขตเทือกเขาคอเคซัสในจอร์เจีย อาร์เมเนียและอาเซอร์ไบจาน

ประเทศคีร์กีซสถาน.ที่มาhttp://www.gotogethertravel.com

ดินแดนเอเชียกลาง ซึ่งเป็นบริเวณที่ทำการเกษตรได้ยาก และอยู่ห่างไกลจากทะเล ทำให้ถูกตัดขาดจากเส้นทางการค้าเมืองใหญ่ ๆ จึงเกิดขึ้นน้อย ชนร่อนเร่ที่เชี่ยวชาญการขี่ม้าเป็นกลุ่มชนหลักในทุ่งหญ้าสเตปป์ และความสัมพันธ์ระหว่างชนร่อนเร่และกลุ่มชนอื่น ๆ ในเอเชียกลางเต็มไปด้วยความขัดแย้ง

เอเชียกลาง เป็นแหล่งผสมผสานระหว่าง อารยธรรมตะวันตก กับอารยธรรมตะวันออกเนื่องจากมีทะเลคั่นตรงกลาง ส่งผลให้ประชากรในภูมิภาคเอเชียกลางแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มที่อยู่ทางตะวันตกของทะเลแคสเปียน

ได้แก่ ประเทศอาร์เมนีย จอร์เจีย และอาเซอร์ไบจาน ประชากรดำรงชีพด้วยการเพาะปลูกในเขตพื้นที่ราบเชิงเขาและลุ่มน้ำ

2. กลุ่มที่อยู่ทางตะวันออกของทะเลแคสเปียน

ได้แก่ ประเทศคาซัคสถาน คีร์กีซสถาน อุซเบกิสถาน เติร์กเมนิสถาน และทาจิกิสถาน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์เร่ร่อน

ทักษะในการขี่ม้าของพวกเขาทำให้กลายเป็นนักรบที่มีประสิทธิภาพกลุ่มหนึ่งของโลก ผู้นำเผ่าจะเป็นผู้จัดการนำเผ่าย่อย ๆ มารวมกันเป็นกองทัพ ตัวอย่างของกลุ่มชนเหล่านี้ เช่น ชาวฮันที่เข้ารุกรานยุโรป กลุ่มชนเตอร์กิกที่อพยพเข้าสู่ทรานโซเซียนา(Transoxiana) พวกหูทั้ง 5 ชนกลุ่ม(Five Barbarians)ที่โจมตีจักรวรรดิฮั่น และชาวมองโกลที่มีอิทธิพลในเอเชียและยุโรป

ที่มา: http://besttabletfor.me/asia-geography-map. html/ central- asia- physical- map- with-geography

1. จงระบุอาณาเขตที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียกลาง

ทิศเหนือ ติดกับ

.....

ทิศใต้ ติดกับ

.....

ทิศตะวันออก ติดกับ

.....

ทิศตะวันตก ติดกับ

.....

2. จงระบุชื่อประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียกลาง

.....

3. จงอธิบายลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลาง

.....

4. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลาง มีผลต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อย่างไรบ้าง

.....

ใบงาน

เรื่อง ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลางที่มีผลต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์

ให้นักเรียนตอบคำถามที่กำหนดให้โดยใช้แผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคเอเชียกลาง

ตัวอย่างใบงาน
เรื่อง ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลางที่มีผลต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์
สามารถดาวน์โหลดใบความรู้ได้ที่www.dltv.ac.th

พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียกลาง

ภาพถ่ายดาวเทียม “ทะเลแคสเปียน”

ที่มา:https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%8C:Caspian_Sea_from_orbit.jpg

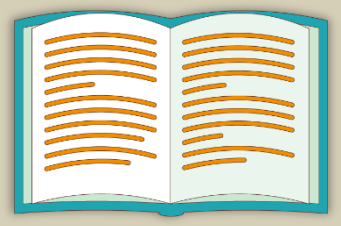
ทะเลแคสเปียนกำเนิดเมื่อประมาณ 30 ล้านปี ที่ผ่านมา และประมาณเมื่อ 5.5 ล้านปีที่ผ่านมาได้กลายเป็นทะเลปิด ในภายหลัง และคาดว่ามีมนุษย์เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณรอบทะเลแคสเปียนเมื่อ75,000 ปีที่ผ่านมา”

กิจกรรมกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้า

เรื่อง “พัฒนาการของภูมิภาค เอเชียกลาง”

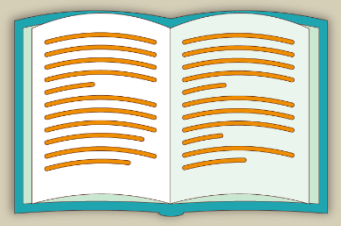
ช่วงเวลา	เหตุการณ์สำคัญ	รายละเอียดของเหตุการณ์

กิจกรรมต่อความยาว สาวความรู้

“เส้นทางสายไหม”

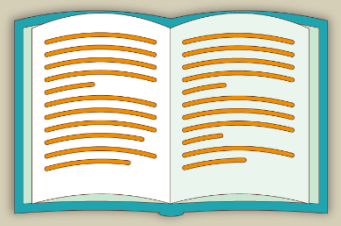
เอเชียกลาง เป็นดินแดนที่อยู่ระหว่างประเทศจีน เอเชียตะวันตก เฉียงใต้ และทวีปยุโรป เป็นทางผ่านของเส้นทางสายไหม ซึ่งเป็นเส้นทางการค้าตั้งแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 3 เป็นต้นมา

กิจกรรมต่อความยาว สาวความรู้

“อารยธรรมอิสลาม”

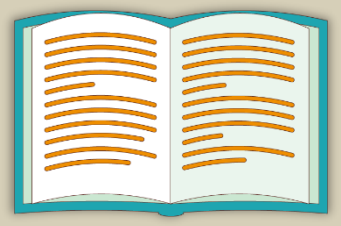
ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 6 ทางตะวันออกของทะเลแคสเปียนตกอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิอาหรับ และได้รับอารยธรรมอิสลามเข้ามาในบริเวณนี้ ก่อเกิดนักปราชญ์และวิทยาการอิสลามขึ้นมากมาย

กิจกรรมต่อความยาว สาวความรู้

“ราชวงศ์เซลจูก”

ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 11 ราชวงศ์เซลจูกของชาวเติร์กในคาซัคสถานได้ขยายอาณาเขตไปจีนถึงทวีปแอฟริกาบริเวณประเทศอิยิปต์ กลายเป็นจักรวรรดิอันกว้างใหญ่

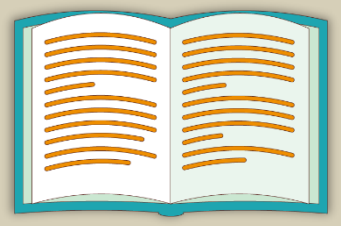

กิจกรรมต่อความยาว สาวความรู้

“เจงกิส ข่าน”

คริสต์ศตวรรษที่ 13 เจงกิส ข่าน ได้นำทัพมองโกลมายึด
ดินแดนเอเชียกลาง และกลายเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิมองโกล

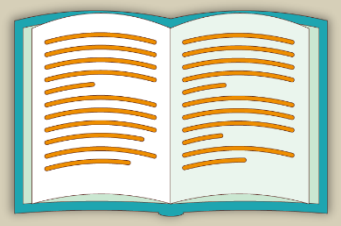

กิจกรรมต่อความยาว สาวความรู้

“จักรวรรดิเปอร์เซียและจักรวรรดิออตโตมัน”

คริสต์ศตวรรษที่ 16 เอเชียกลางทางตะวันตกของทะเลแคสเปียน ตกเป็นของจักรวรรดิเปอร์เซียและจักรวรรดิออตโตมัน

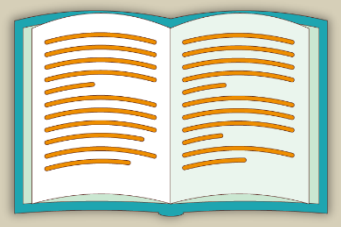

กิจกรรมต่อความยาว สาวความรู้

“สหภาพโซเวียต”

คริสต์ศตวรรษที่ 18 ดินแดนในเอเชียกลางได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซียและสหภาพโซเวียต จนกระทั่งใน ค.ศ.1991 สหภาพโซเวียตล่มสลาย ดินแดนแถบนี้จึงแยกตัวเป็นอิสระ

กิจกรรมตอบคำถาม

1. ภูมิภาคเอเชียกลาง มีพัฒนาการอย่างไรบ้าง

เป็นเส้นทางการค้าขายระหว่างทวีปเอเชียกับทวีปยุโรป อีกทั้งภูมิภาคนี้อยู่ภายใต้การปกครองของหลายเชื้อชาติจึงได้รับวิทยาการมาปรับใช้

